

Het webinar begint over 60 seconden

#wvgrip

Het webinar begint over 30 seconden

#wvgrip

Het webinar begint over 10 seconden

#wvgrip

De week van Grip op Informatie XS

27 februari t/m 5 maart 2024

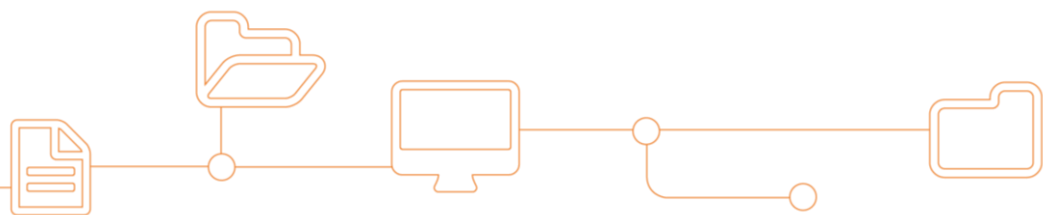
#wvgrip

50 jaar digitale overheid: een overzicht in een uur

28 februari 2024

#wvgrip

50 jaar
digitale overheid

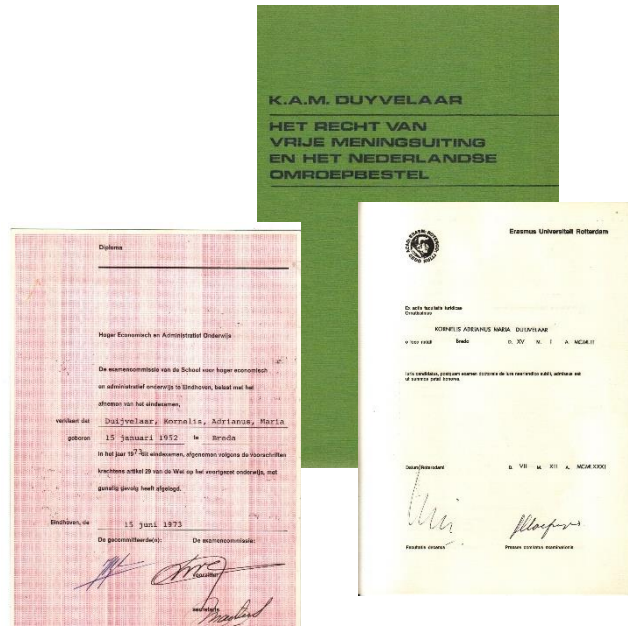

kees duijvelaar
28 februari 2024

even voorstellen

Breda,
1952

Raadsledennieuws

50 jaar digitale overheid: 1973 / 1974

- HEAO-diploma
- automatisering van de informatieverwerking
- indiensttreding PTT / Dienst Omroepbijdragen

DUIJVELAAR wordt DUYVELAAR
IJSELSTEIN wordt YSSELSTEIN

INSTITUUT VOOR HOGER BEROEPSONDERWIJ
EINDHOVEN
Hoger Economisch en Administratief Onderwijs
CIJFERLIJST 1973

Examen aflegt door: PAIJVO, SAI, ROEMER, GOLLINGS, PERIK
aan de Staatsexamenjuridische afdeeling

VAKKEN	Cijfers bij het examen verkregen.	
	In cijfers	In letters
Deel I		
Bedrijfsadministratie	_____	_____
Bedrijfsrekening	_____	_____
Bedrijfsorganisatie	5	vijf
Bedrijfsrecht - inleiding bedrijfsrecht	_____	_____
Automatisering van de informatieverwerking	_____	_____
Commerciële Rekening	_____	_____
Sociologie / Psychologie	8	acht
Privaatrecht	7	zeven
Rechtsgeschiedenis	_____	_____
Wiskunde - Statistiek	_____	_____
Franse taal	8	acht
Engelse taal	_____	_____
Duitse taal	3	drie
Deel II		
Algemeen Economie	7	zeven
Bedrijfsrekening	_____	_____
Commerciële administratie	_____	_____
Publiciteitswet	8	acht
Deel III		
Attitudeonderzoek	8	acht

NETS: AG

De voorzitter van de examencommissie:
[Handwritten signature]

De secretaris van de examencommissie:
[Handwritten signature]

Bekeken op cijfers: 1 een, 2 twee, 3 drie, 4 vier, 5 vijf, 6 zes, 7 zeven, 8 acht, 9 negen, 10 tien, 11 elf, 12 twaalf, 13 dertien, 14 veertien, 15 vijftien, 16 zeventien, 18 achttien, 19 negentien, 20 twintig.

50 jaar digitale overheid: een reis

Spoor 1 digitale bedrijfsvoering

infrastructuur, rekencentra, kantoorautomatisering, hardware, software, marktpartijen, netwerken

Spoor 2 digitale dienstverlening

klantrelatie overheid – burger, gemak, efficiency

Spoor 3 digitale democratische rechtsstaat

rechten en plichten, transparantie, participatie, betrouwbaarheid, verantwoording

50 jaar digitale overheid: een reis

van automatisering van de informatieverwerking in 1973 / 1974:

via grondslagen, beleidsnota's, wet- en regelgeving

via stelsel van basisregistraties

via programma's digitale dienstverlening

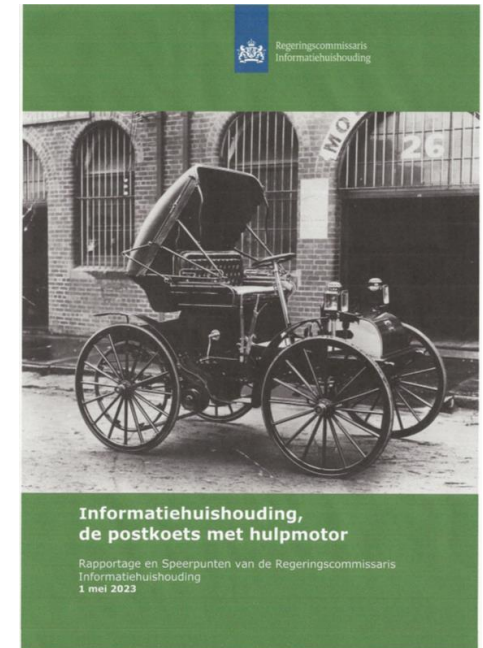
langs bedreigingen en uitdagingen

naar de digitale democratische rechtsstaat anno 2024:

een postkoets met hulpmotor ?

klaar voor nieuwe uitdagingen zoals AI ?

boodschap aan de kabinetsformateur

grondslagen en grondrechten

1987 **eerste BIOS-nota (Informatievoorziening openbare sector)**

Ministerie BZK

2000 **Commissie grondrechten in het digitale tijdperk
(Commissie Franken)**

Grondwet art 5 **recht van petitie**

Grondwet art. 7 **vrijheid van drukpers**

Grondwet art. 10 **recht op rust en privacy**

Grondwet art. 13 **bescherming van het briefgeheim**

Grondwet art. 110 **openbaarheid van bestuur**

Grondwet art. 120 **toetsingsverbod**

formeel wettelijk kader

een kleine greep.....

- Europese verdragen (EVRM; AVG; Open Data Richtlijn; Data Governance Act)
- Grondwet
- Wet op het centraal bureau voor de statistiek (1e versie 1899)
- Algemene wet bestuursrecht
- Archiefwet
- WOO (1 mei 2022; v/h WOB)
- Wet hergebruik overheidsinformatie
- Wet elektronische bekendmaking
- Wet digitale overheid (1 juli 2023)
-

Naar één Algemene informatiewet?

voorstel van prof. dr. Arre Zuurmond, Regeringscommissaris Informatiehuishouding

(1-1-2022 – 1-7-2024)

- **betere samenwerking tussen overheidsorganisaties**
- **informatie wordt verbonden**
- **snelle en betere gegevensdeling**
- **de overheid kan beter functioneren**
- **geeft inzicht in rechten en plichten m.b.t. informatie**

materieel kader:

tal van verplichte standaards, normen, baselines;*

een kleine greep:

NORA, Nederlandse Overheid Referentie Architectuur

daar van afgeleid: GEMMA, WILMA, PETRA...

BIO, Baseline Informatiebeveiliging Overheid

NEN-ISO (15489, 16486, 14486,.....)

HTML, MDTO

webrichtlijnen (WCAG 2.0)

Burger Service Code (2005)

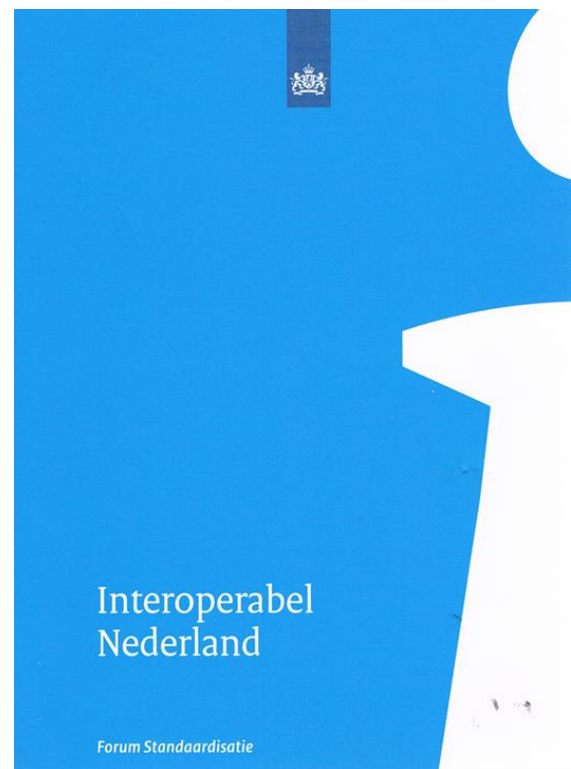
*verplicht gebruik o.b.v. de Wet digitale overheid; pas-toe-of-leg-uit

inrichting van de informatiehuishouding

beginselen:

- interoperabiliteit
- veiligheid
- functionaliteit, proportionaliteit
- duurzaamheid
- openbaarheid, transparantie

'by design'

inrichting van de informatiehuishouding

architectuur (NORA)

standaards en Baselines

basisregistraties

Personen, Kadaster, Adressen en Gebouwen, Handelsregister, Topografie, Voertuigen, WOZ, Ondergrond, inkomen

identificatie- en autorisatiemiddelen

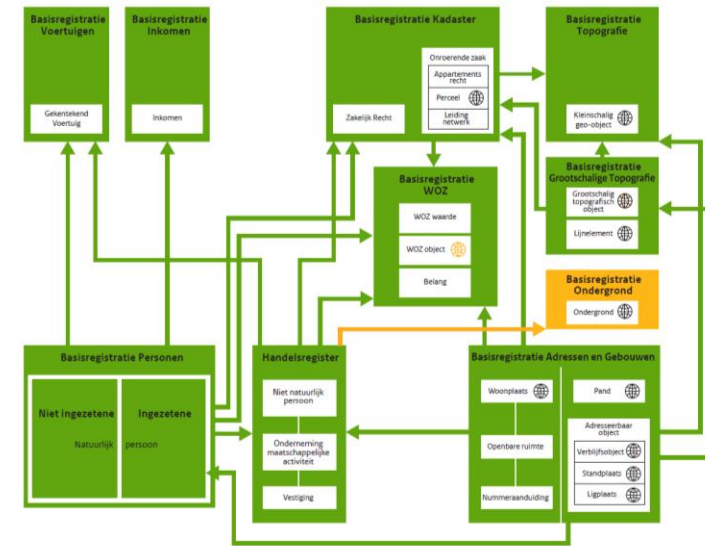
DigiD , e-Herkenning

archief

organisatie

Chief Information Officer, Chief Information Security Officer, Privacy officer, Archivaris.

Nieuw: Chief Data Officer (bij grote overheidsinstellingen, zoals departementen)

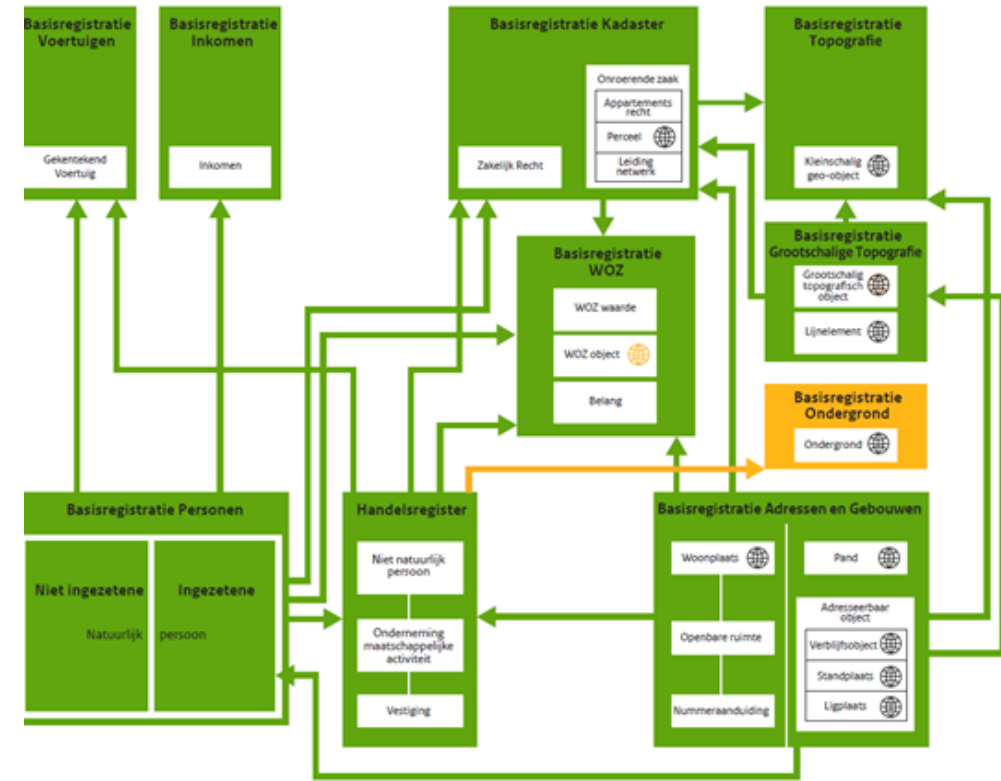

e-Herkenning

stelsel van basisregistraties; 'spelregels'

- eenmalige verstrekking, verplicht hergebruik
- wettelijke grondslag
- authentiek
- verplichte foutmelding
- verplicht onderzoek ('gegeven in onderzoek')
- functionele samenhang; interoperabiliteit

digitale dienstverlening

Verkenningen, experimenten....

- Viditel (NL, 1985)
- Minitel (F, 1991: AMF)
- e-Estonia (EST, 1998 -)
- Bouwvergunning (N, 1994, Lillehamer)
- OL2000 (NL, 1998, subsidies)
- Superpilots (NL, 2000)
- e-Envoy (UK, 1999, bezocht 2005: Government Gateway)

Burger Service Code; 'spelregels'

“een gedragscode met tien kwaliteitseisen voor de relatie tussen burger en overheid in de moderne (digitale) samenleving” (2005, 2017)

1. Alle contactkanalen open (website, loket, brief, telefoon)
2. Overheidsproducten zijn vindbaar
3. Begrijpelijke voorzieningen
4. Persoonlijke informatievoorziening: juist, volledig, actueel
5. Gemak: in één keer alles goed i.p.v. van kastje naar muur
6. Transparante werkwijze
7. Betrouwbaar, veilig, privacy-beschermd
8. Ontvankelijk bestuur
9. Vergelijkbaarheid (waarstaatjegemeente)
10. Actieve betrokkenheid (participatie)

Internationale erkenning

kritiek

- Tweede Kamer:
 - parlementaire enquêtes
 - parlementaire onderzoeken
 - adviescollege ICT toetsing
- Algemene Rekenkamer
- Autoriteit Persoonsgegevens
- Nationaal Archief
- Nationale Ombudsman

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

**nationale
ombudsman**

Algemene
Rekenkamer

'zeven plagen': fouten, bedreigingen en uitdagingen

1. overheid houdt zich niet aan eigen regels: geeft slecht voorbeeld
2. wantrouwen over en weer
3. zwak management
4. hackers
5. desinformatie, big data
6. 2 à 3 miljoen burgers hebben moeite met de digitale overheid
7. artificiële intelligentie

1. Overheid houdt zich niet aan eigen regels

NRC, 24/8/2023

Fiscus was te hard voor moskee

De Belastingdienst heeft specifiek islamitische organisaties onderzocht op gesjoemel met giften. Volgens de rechtbank „kan niet worden uitgesloten” dat de Belastingdienst heeft **gediscrimineerd**. Een onderzoek naar de Haagse As-Soennah-moskee is daarom ongeldig verklaard.

NRC, 15/9/23

Extern onderzoek naar omstreden database Belastingdienst

De Belastingdienst heeft op grote schaal persoonlijke gegevens van belastingbetalers – waaronder uitingen op sociale media – van internet gehaald, in een computersysteem opgeslagen en gebruikt bij haar toezicht en fraudebestrijding. Dit gebeurde ondanks interne **twijfels over de rechtmatigheid** hiervan en over de „herkomst, juistheid en actualiteit” van de opgeslagen data.

1. Overheid houdt zich niet aan eigen regels

NRC, 27/09/2023

Belastingdienst reageert te traag op inzageverzoeken

De Belastingdienst overschrijdt momenteel de wettelijke termijn bij 80 procent van de verzoeken van burgers om inzage in hun persoonlijke gegevens

..... dat er nog 39 lijsten circuleerden „met risicosignalen, fraudeverdenkingen en verwijzingen naar nationaliteit” waarbij het risico op verkeerd gebruik „hoog” werd geacht, en de kans op nadelige gevolgen voor burgers „waarschijnlijk”

NRC, 13/09/2023

Extern onderzoek naar omstreden database Belastingdienst

De Belastingdienst heeft op grote schaal persoonlijke gegevens van belastingbetalers – waaronder uitingen op sociale media – van internet gehaald, in een Risico Analyse Model (RAM) opgeslagen en jarenlang gebruikt bij haar toezicht en fraudebestrijding. dit

1. Overheid houdt zich niet aan eigen regels

NRC 5/8/2020

Transparante overheid? Vaak een lachertje

Thijs Niemandsverdriet

Voor wie het nog niet wist: het Amsterdamse stadsbestuur streeft naar maximale transparantie. „**Het uitgangspunt ‘openbaar, tenzij’ is in de hele organisatie leidend**”, schreef burgemeester Femke Halsema vorig jaar aan de gemeenteraad. „Deze openbaarheid beschouwt het college niet als een gunst maar als een recht.”

Dat klinkt goed, prijzenswaardig en helemaal in tune met de tijdgeest. Maar hoeveel komt er in de praktijk van terecht?

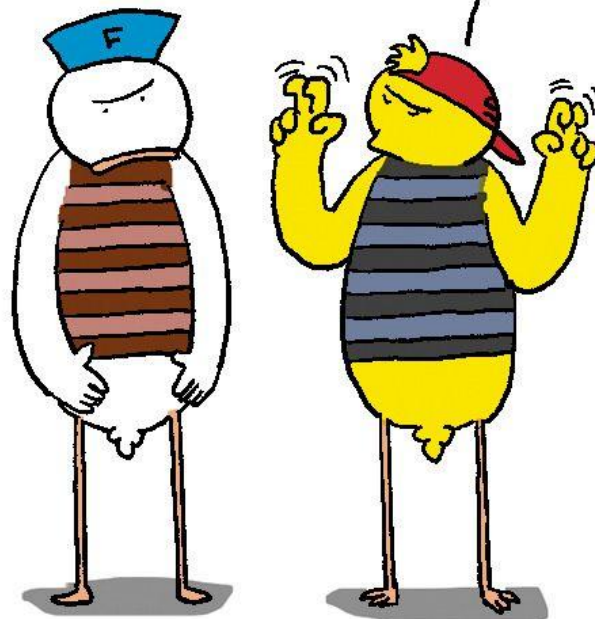
Een jaar geleden stuurde ik een verzoek naar de gemeente. Op basis van de Wet openbaarheid bestuur (Wob) vroeg ik om alle interne stukken over het ontslag van brandweercommandant Leen Schaap. Bij zijn vertrek had hij een aanzienlijke som geld meegekregen, zo had ik van een goede bron vernomen. Ik wilde wel eens weten hoeveel precies. Bovendien wist ik uit mijn eigen verslaggeving dat Schaap's ontslag gepaard was gegaan met de nodige bestuurlijke turbulentie. Daar bestond

1. overheid houdt zich niet aan eigen regels

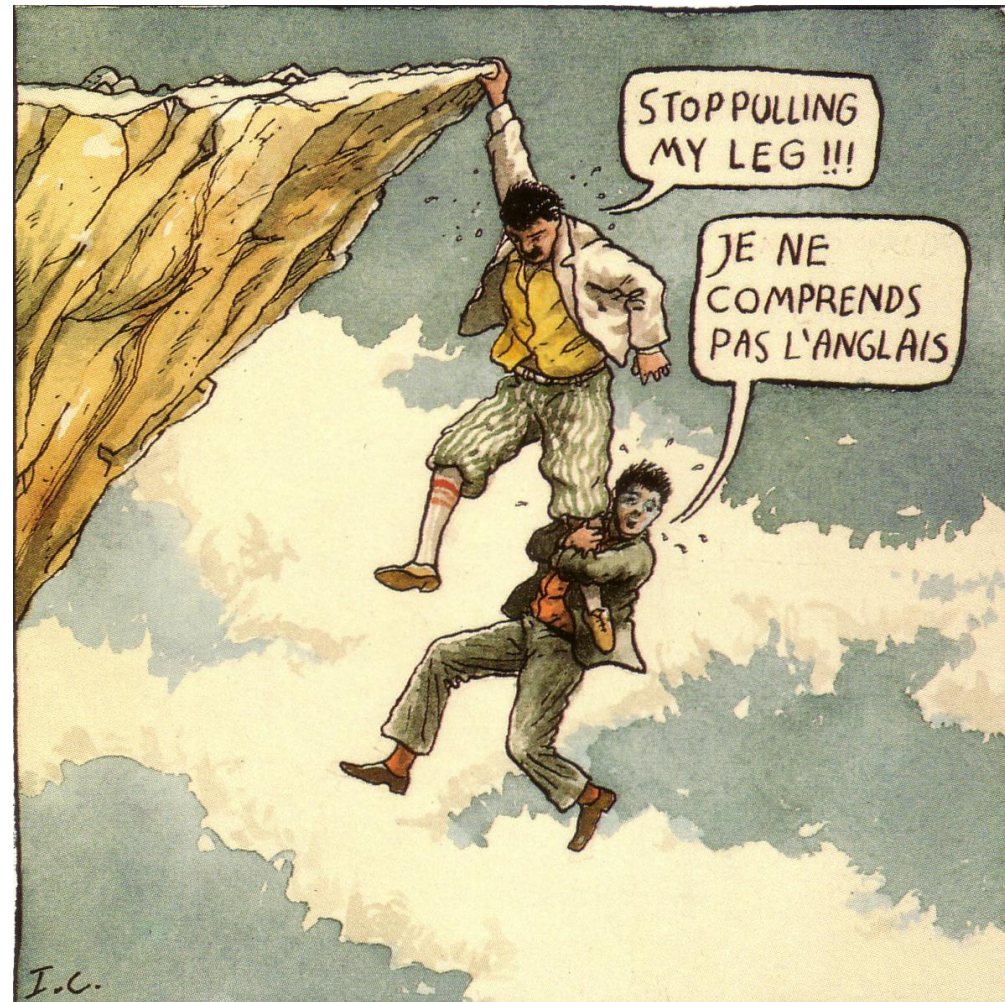
FOKKE & SUKKE
WORDEN GEK VAN AL DIE NIEUWE WOORDEN
NOU HEET RACISME
OPEENS WEER

'FRAUDEBESTRIJDING'!

2. wantrouwen over en weer

- ongelijke informatieposities
- spreken elkaars taal niet
- overheid staat niet naast de burger, maar *tegenover* de burger
- burger is geen klant maar een blok aan je been
- burger is potentiële fraudeur of terrorist

2. wantrouwen over en weer

NRC, 7/9/2023

De balans tussen burger en staat moet worden hersteld

Omtzigt: Alleen als de **informatiebalans** op orde is, kan een vertegenwoordigende democratie werken. Daarom heeft de Tweede Kamer een grondwettelijk recht op informatie van de regering: artikel 68 van de Grondwet

NRC, 7/9/2023

Pieter Omtzigt: disbalans tussen overheid en burgers 'repareren'

- Er is een disbalans tussen wat de overheid van burgers wil weten en wat burgers van de overheid mogen weten
- Er moet een **Grondwettelijk Hof** komen om wetten te toetsen aan de grondwet
- Alleen als de informatiebalans op orde is, kan een vertegenwoordigende democratie werken

2. wantrouwen over en weer

NRC 6/9/2023

Tweede Kamer wil van Rutte en anderen weten: hoe kon het fraudebeleid zó ontsporen?

Parlementaire enquête fraudebeleid

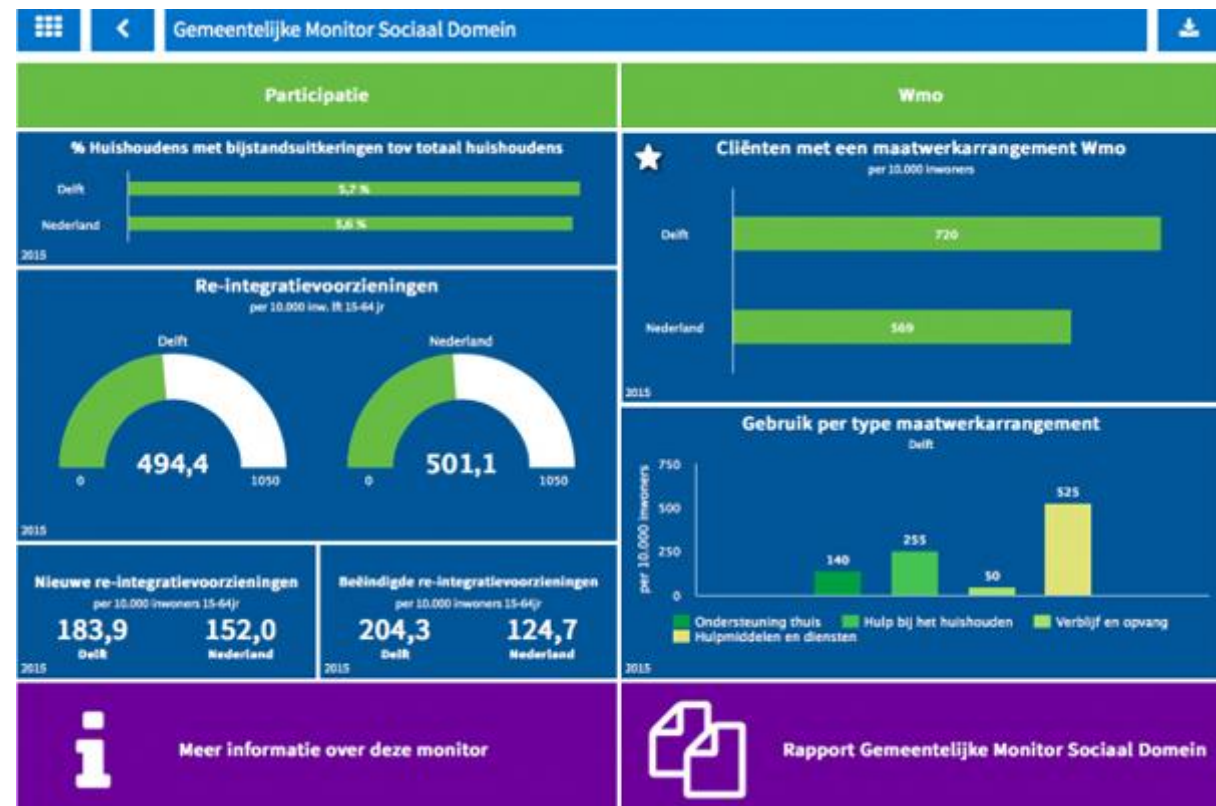
In 1992 werd onder premier Ruud Lubbers (CDA) de Ministeriële Commissie Bestrijding Fraude en Financieel-Economische Criminaliteit ingesteld om belasting- en uitkeringsfraude aan te pakken.....

2. wantrouwen over en weer

mensen die 'anti-overheid' zijn, die vertrouwen de overheid niet *wat de overheid ook doet* **Nep-nieuws wordt op voorhand beter geloofd** dan gegevens van de overheid

transparantie

- vergelijkende cijfers
- open data
- archief

2. wantrouwen over en weer

Binnenlands Bestuur 30/11/2023

WRR: 'Omgevingswet 'goed nieuws' voor de participatie-elite

De wet creëert meer ruimte voor projectontwikkelaars en kapitaalkrachtigen om hun zin door te zetten ten koste van gewone burgers

2. Wantrouwen over en weer

vertrouwen bestuurders
ELKAAR?

ALLES documenteren en
archiveren om alles te
kunnen verantwoorden....
is de **proportionaliteit** zoek?

3. zwak management

- **politiek**
 - wispelturing, onvoorspelbaar
- **ambtenaren**
 - strijd tussen departementen
 - kwaliteit van het management
 - hoge overhead
- **'functional creep'**
 - 'wij zijn nu toch bezig...'
- **uitgesteld onderhoud**
 - Verkeerde bezuiniging
- **communicatie**
 - Verwachtingen
 - Vertrouwen

*) ook in bedrijven gaat het vaak mis. De overheid ligt onder een vergrootglas.

3. zwak management

NRC, 16/2/23

Overheidsfinanciën in gevaar door verouderde ict van fiscus

Grote delen van de overheidsfinanciën lopen binnen drie jaar gevaar door de **ernstig vertraagde vernieuwing van cruciale ict-systemen** bij de Belastingdienst.

NRC, 28/6/2023

Stokoud, kwetsbaar, inefficiënt: het omzetbelastingstelsel kraakt aan alle kanten

Overheden en hun uitvoerende diensten stellen de overgang naar een nieuwe release van het besturingssysteem zo lang mogelijk uit – de leverancier ondersteunt de oude versie niet meer.

NRC, 9/10/2023

Stop met pleisters plakken op oude ict

.... en sla een échte modernisatieslag. Daarom moet de technische schuld in **tien jaar** worden weggewerkt.

3. zwak management

Klokkenluiders worden tegengewerkt

NRC 14/9/2023

Rutte I negeerde waarschuwingen

Cijfers over daadwerkelijke fraude speelden amper een rol in het fraudebeleid dat tijdens kabinet-Rutte I tot stand kwam. Het kabinet zette alles op alles om uitkeringsfraude terug te dringen door misbruik zwaar te bestraffen, ook als de aanvrager zich van geen kwaad bewust was. Een duidelijke onderbouwing dat die aanpak zou werken, ontbrak

3. zwak management

Binnenlands Bestuur, 13 november 2023

'Digitale leegloop' dreigt in Tweede Kamer

Een flink van de 'harde kern' uit de vaste commissie Digitale Zaken keerde na de laatste verkiezingen niet terug:

Renske Leijten (SP)

Danai van Weerdenburg (PVV)

Kauthar Bouchallikt (GL)

Farid Azarkan (DENK)

Harry van der Molen (CDA)

Raymond Knops (CDA)

Hind Dekker-Abdulaziz (D66)

Hawre Rahimi (VVD).

Renske Leijten, IT politicus 2022

4. hackers

- **DigiNotar**, een bedrijf dat voor de beveiliging van overheidswebsites zorgt, kreeg in **juli 2011** te maken met een hack. **Nachtelijk crisisberaad in het kabinet**

- **Lektober**

Brenno de Winter

- **baseline informatiebeveiliging**
- **security officers**
- **waarschuwingsdiensten; emergency response teams (CERT)**

4. hackers

NRC 30/8/2023

Wereldwijd botnet opgerold, ook in Nederland servers in beslag genomen

Met wereldwijd meer dan 700.000 geïnfecteerde computers gaat het volgens een woordvoerder van de Nederlandse politie om het grootste botnet ter wereld.

NRC 14/9/2023

Aleid Wolfsen: 'Er wordt gedaan alsof hacken een nette business is geworden'

TU Delft (ca. 2017)

Er worden 70.000 pogingen gedaan om overheidssites te hacken..... *per minuut!*

Intensieve samenwerking met o.a. TU Delft om hackers vóór te blijven

4. hackers

Cybersecuritymonitor van het CBS:

Ruim **zesduizend bedrijven** werden in 2021 slachtoffer van gijzelsoftware.

Een derde daarvan betrof zzp'ers. Gemiddeld betaalde 11 procent losgeld om weer toegang te krijgen tot de bedrijfsgegevens, maar zzp'ers betaalden nauwelijks losgeld.

4. hackers

Justitie

AIVD

wie zitten er achter?

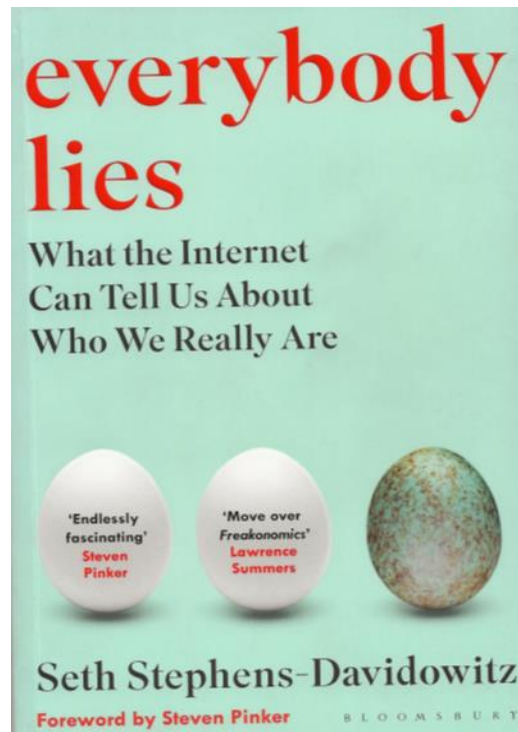
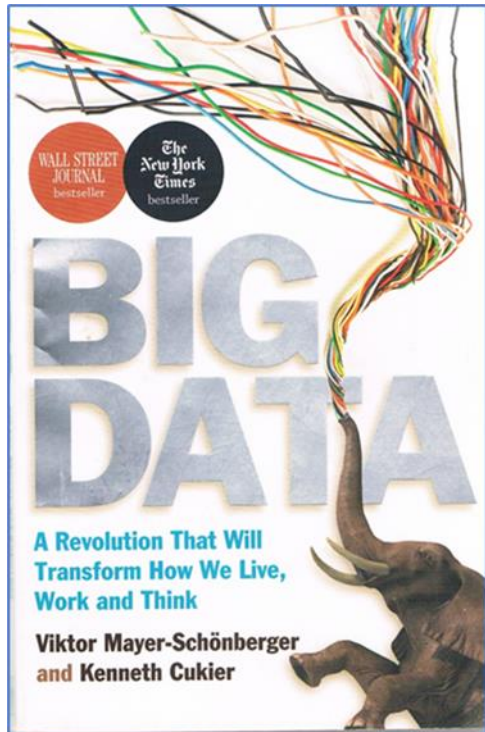
- georganiseerde misdaad (afpersing)
- opinion leaders (ethische hackers)
- politie en justitie (opsporing, vervolging, aansprakelijkstelling)
- AIVD, MID, CIA: binnen- en buitenlandse inlichtingendiensten

NRC, 26 november 2023

Spionage: Chinese hackersgroep zat jarenlang in het netwerk van de Nederlandse chipfabrikant NXP

5. desinformatie

beroep op 'vrijheid van meningsuiting'
opsporen, vervolgen, straffen
waarschuwen, bewust maken

FOKKE & SUKKE HOUDEN ZICH AAN DE KALENDER

HÉ, JE VETER
ZIT LOS.

OJA. HET IS
INTERNATIONALE
DESINFORMATIE-
VERSPREIDINGSDAG

RGVT

5. desinformatie

NRC 3/4/2023

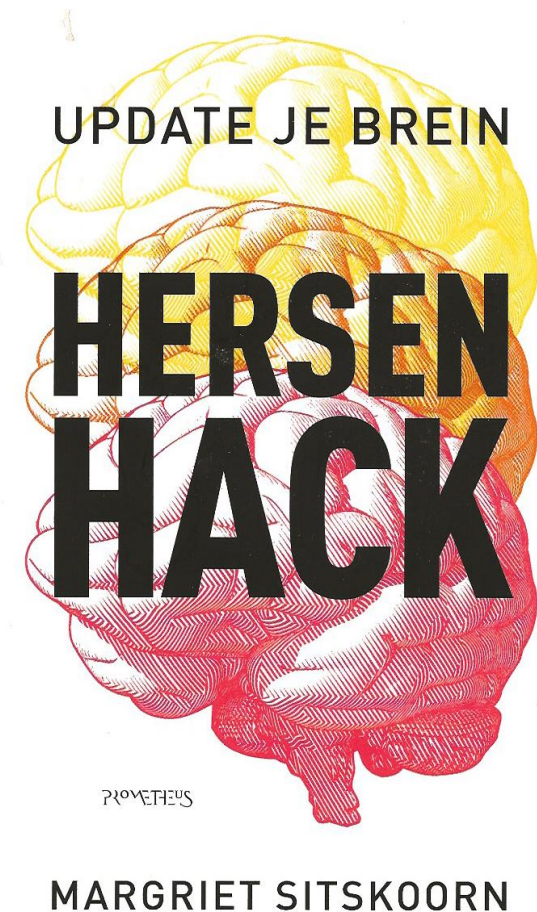
'Een kleine dosis nepnieuws kan helpen tegen de verspreiding van desinformatie'

Sander van der Linden (sociaal psycholoog): Je kunt mensen 'vaccineren' tegen desinformatie. Voorkomen is beter dan genezen, ook als het gaat om desinformatie. Dat is de boodschap van de Nederlandse sociaal psycholoog Sander van der Linden, die in Cambridge werkt aan technieken om mensen immuun te maken voor nepnieuws.

5. desinformatie

Wij luisteren graag naar wat wij willen horen

Onze hersenen zijn van generatie op generatie meer ontvankelijk geworden voor vluchtige informatie

6. toegankelijkheid

2 tot 3 miljoen burgers hebben moeite met de digitale overheid:

- Burger Service Code wordt genegeerd: “digitaal” feitelijk enige kanaal
- overheid is verkokerd, niet transparant
- overheid werkt bureaucratisch / traag
- is niet transparant
- werkt reactief

KBO-PCOB Magazine, 22 maart 2022

Zorg over bruikbaarheid digitale inlogmiddelen

De gebruiksvriendelijkheid van digitale inlogmiddelen zoals DigiD staat onder grote druk. De middelen worden steeds veiliger en betrouwbaarder. Maar hierdoor zijn ze moeilijker bruikbaar door mensen met een beperking, psychische kwetsbaarheid en ouderen. Zo is de twee-staps-identificatie en het tegelijk moeten bedienen van twee apparaten voor mensen met een beperkte handfunctie niet mogelijk. Het GebruikersNetwerk Digitale Inclusie – waar KBO-PCOB deel van uit maakt – maakt zich zorgen hierover.

6. toegankelijkheid

Burgers **weten vaak niet de weg** in het doolhof van complexe regelingen

Informatie over de regelingen blijkt lastig te vinden wanneer iemand niet in contact staat met een (maatschappelijke) hulporganisatie. Die organisaties blijken een sleutelrol te spelen als het gaat om het indienen van aanvragen

Binnenlands bestuur, 12 december 2023

Ombudsman: 'Plan nodig voor digitale toegang'

Er moet altijd persoonlijk contact mogelijk zijn voor mensen die er online niet uitkomen, bijvoorbeeld via de telefoon of de balie. Die zorgplicht wordt in 2024 wettelijk vastgelegd in de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Binnenlands Bestuur, 6/11/2023

Inkomensregelingen vaak niet bekend

Slechts 64 procent van de Arnhemse inwoners die er recht op heeft vraagt kwijtschelding aan voor de gemeentelijke belastingen

7. artificiële intelligentie

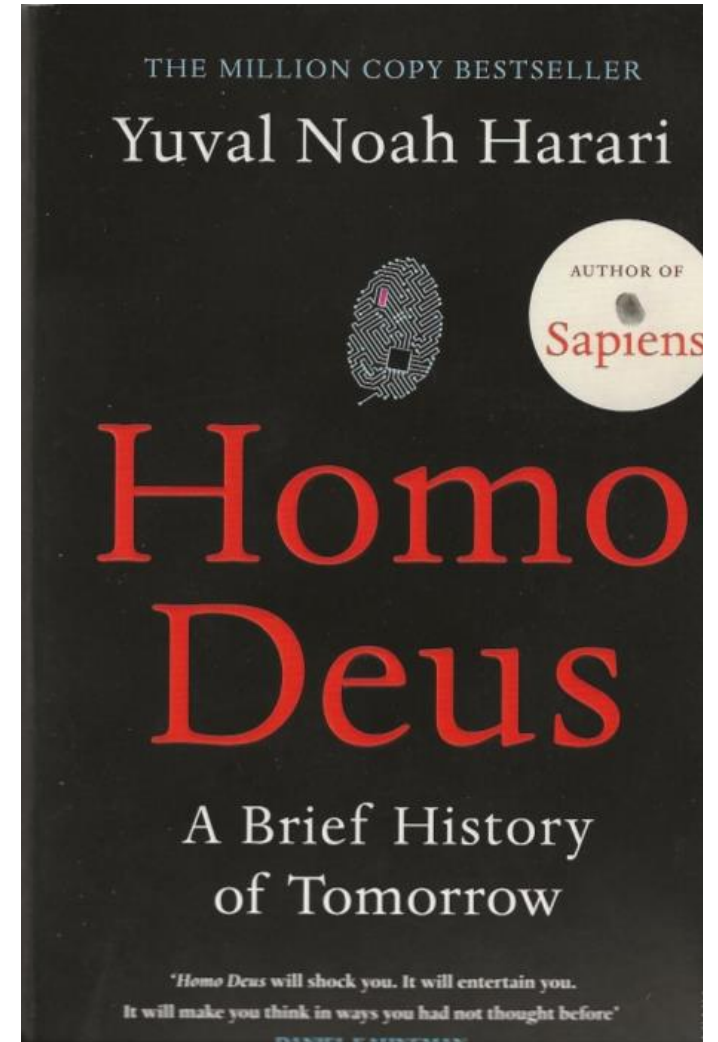
betere keuzes

zelfsturende systemen

lerende systemen

banen verdwijnen

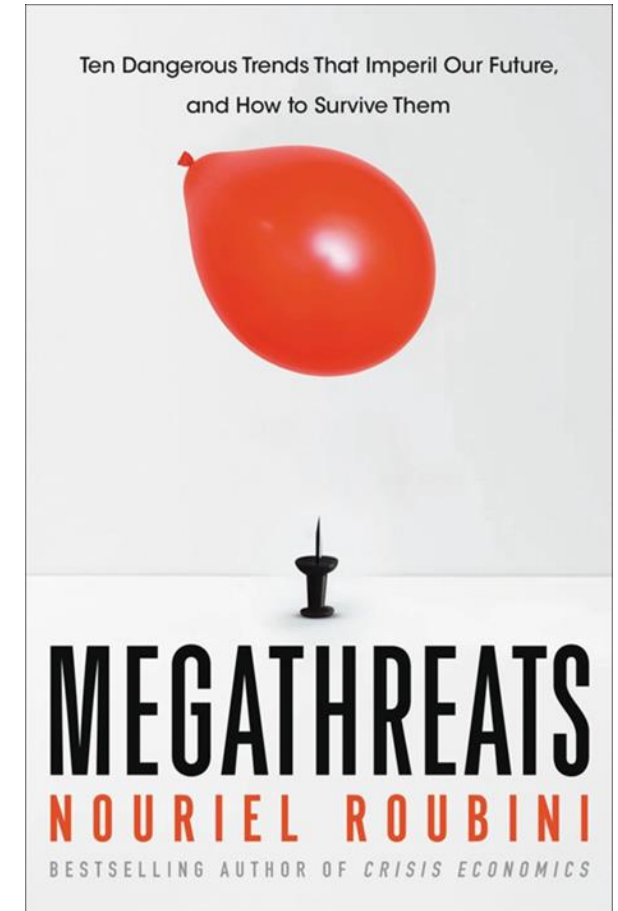
'nobody knows where the brakes are'

7. artificiële intelligentie

megabedreigingen, o.m.:

- overcreditering
- schuldencrisis
- stagflatie
- demografische tijdbom / vergrijzing
- nieuwe koude oorlog
- klimaatverandering
- **artificial intelligence**

7. artificiële intelligentie

NRC 20/7/2023

Existentieel risico of niet, we moeten AI beheersen

Goed AI-beleid richt zich op de fundamentele impact die AI op de korte termijn kan hebben, én op existentiële risico's verder weg, schrijven Mark Thiessen en Kees Verhoeven

NRC 14/6/2023

Gaat Brussel ChatGPT de mond snoeren? De techwereld kijkt gespannen toe

Brussel gaat grenzen stellen aan de onbegrensde mogelijkheden van AI. De internationale techwereld kijkt gespannen toe.

NRC, 9/6/2023

ChatGPT gebruikt ook nepnieuws

ChatGPT put vermoedelijk uit websites vol nepnieuws en complottheorieën. Ook schendt de chatbot privacy-regels en auteursrechten.

7. artificiële intelligentie

NRC 11 juli 2023

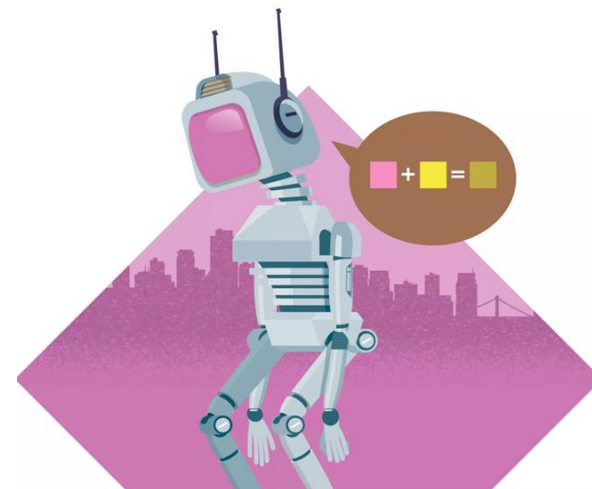
Algoritme rekende lukraak 'schulden' uit van Australiërs met een uitkering *Australisch toeslagenschandaal*

NRC 20/8/2020

Algoritmes? Alleen als ze aan de wet voldoen

De Volkskrant 28/10/2020

D66 en CDA willen onderzoek naar algoritmes in de strijd tegen desinformatie

7. artificiële intelligentie

NRC, 4 december 2023

‘Er komt een moment dat AI over AI gaat vonnissen’

- opsporing, vervolging, bestraffen en aansprakelijk stellen is moeilijk omdat wettelijke grondslag ontbreekt
- doelbindingsprincipe wordt vaak geschonden
- mag een intelligent systeem vonnissen?
- op wie kan schade als gevolg van informatie-fraude worden verhaald?

7. artificiële intelligentie

Binnenlands Bestuur 6/9/2023

Gemeenten, laat je niet gek maken over AI

Rond AI vindt enorme hypevorming plaats, waarbij bedrijven een commercieel belang hebben om te doen alsof ontwikkelingen zo snel gaan dat ze nauwelijks zijn bij te benen. Zo spelen ze in op de **angst om achter te blijven** bij publieke en private organisaties en leiden ze de aandacht af van zaken die nú spelen.

Decentrale overheden worden aangespoord om het **landelijke algoritmeregister** te vullen.

De VNG roept namens gemeenten de rijksoverheid en EU op om bij de ontwikkeling wet- en regelgeving rond AI te letten op uitvoerbaarheid, onder andere door **uitvoeringstoetsen** te doen.

NRC, 12/8/2023

Betreden we met AI een nieuwe fase in de evolutie?

Louise O. Fresco: Darwin toonde aan dat evolutie kan leiden tot zeer complexe **adaptieve systemen**, zoals het oog, zonder dat daar sturing aan werd gegeven. Misschien moeten we AI ook zo zien. Aan ons de taak om voorwaarden en kansen voor samenwerking te zoeken

7. artificiële intelligentie

Binnenlands Bestuur, 18/9/2023

AI vraagt om politiek bewustzijn

Reggie Townsend* wil burgers bewustmaken van hun eigen inbreng in taalmodellen. 'Samen voeden we AI met representatievere beelden'.

'De voornaamste zorg is de verspreiding van misinformatie. We moeten niet alleen digitale vaardigheden verbeteren, maar mensen ook betrokken krijgen bij de samenleving en bewustmaken van dit politieke proces'

'Een totaalverbod is overcorrectie'

NRC 7/9/2023

De ontwikkelingen in AI gaan sneller dan het tempo waarin de overheid werkt

Dijkgraaf: Misinformatie is in zekere zin van alle tijden. Dat zal alleen nog maar erger worden

Van Huffelen: Het is altijd een lastige balans tussen vrijheid van meningsuiting en dat wat echt niet mag. Wij willen niet het ministerie van de Waarheid gaan spelen of bepalen wat er op sociale media mag gebeuren.

*) lid van het comité dat de Amerikaanse president adviseert over AI

7. artificiële intelligentie

NRC, 3 november 2023

In Bletchley is de vraag: hoe houd je AI onder controle

In een gezamenlijke verklaring waarschuwden de aanwezige landen woensdag voor „in potentie ernstige, zelfs catastrofale schade” van ‘*frontier AI*’, ingrijpende AI-systemen die worden gevoed met grote datasets met materiaal van het internet. Dergelijke AI-systemen zijn in staat om zelfstandig data te interpreteren, beslissingen te nemen en van hun gedrag te leren.

Gevaren die AI nú al in zich heeft: met kunstmatige intelligentie gemaakt nepnieuws of burgers en bedrijven die worden opgelicht door gekloonde stemmen. Ook een groot probleem: copyrightschendingen van muzikanten, kunstenaars en media, wier werk door AI-bedrijven wordt gebruikt zonder dat ze daarvoor betaald krijgen.

De gemakkelijke verspreiding van deepfakes en gemanipuleerde informatie tast het democratische weefsel aan en vereist een gezamenlijke aanpak van techbedrijven en overheden. De machtsconcentratie bij enkele grote bedrijven vergt een internationale aanpak.

Het enorme energieverbruik van AI wringt. Het is te hopen dat de wereldgemeenschap het gedeelde gevoel van urgentie omzet in het formuleren van nieuwe regels en instituties om deze collectieve uitdaging voor de mensheid in goede banen te leiden.

7. artificiële intelligentie

NRC, 6 december 2023

Techlobby wil Europese AI-wetgeving afzwakken

Onder grote druk van Frankrijk, Duitsland en Italië dreigt de AI Act, de Europese wet voor kunstmatige intelligentie, fors te worden afgezwakt.

De AI Act is wetgeving waarmee Europa de toenemende gevaren van artificiële intelligentie (AI) een halt wil toeroepen

Chinese en Amerikaanse bedrijven hebben **miljarden geïnvesteerd** in AI-technologie. Zij beschouwen AI als de grootste economische kans sinds het internet.

Overheden zien grote risico's in de nieuwste generatie AI-systemen, taalmodellen die met grote hoeveelheden data worden getraind. Deze systemen worden onder meer gebruikt om **nepnieuws en deepfake-porno** te maken, **stemmen te klonen** en **cyberaanvallen** uit te voeren. Ook dreigen **miljoenen banen verloren te gaan** van mensen die nu werk verrichten dat straks een computer kan doen.

7. artificiële intelligentie

NRC, 24 december 2023

ChatGPT: 'ik vraag me af of hij dat IQ van 155 wel verdient'

binnen de gemeente

- **bedrijfsprocessen**
 - primaire processen rond personen
 - kantoorautomatisering
 - zaakgericht werken
 - vensters voor bedrijfsvoering
- **dienstverlening**
 - één loket
- **democratie**
 - dualisering (2002)
 - digitale griffie
 - Raadsinformatiesysteem
 - waarstaatjegemeente

|| orde |0111011|
00110 op 0101001
ZAKEN
|10101| op |10010|
001101| orde! |01

binnen de gemeente

- **bedrijfsprocessen**
 - primaire processen rond personen
 - kantoorautomatisering
 - zaakgericht werken
 - vensters voor bedrijfsvoering
- **dienstverlening**
 - één loket
- **democratie**
 - dualisering (2002)
 - digitale griffie
 - Raadsinformatiesysteem
 - waarstaatjegemeente

|| orde |0111011|
00110 op 0101001
ZAKEN
|10101| op |10010|
001101| orde! |01

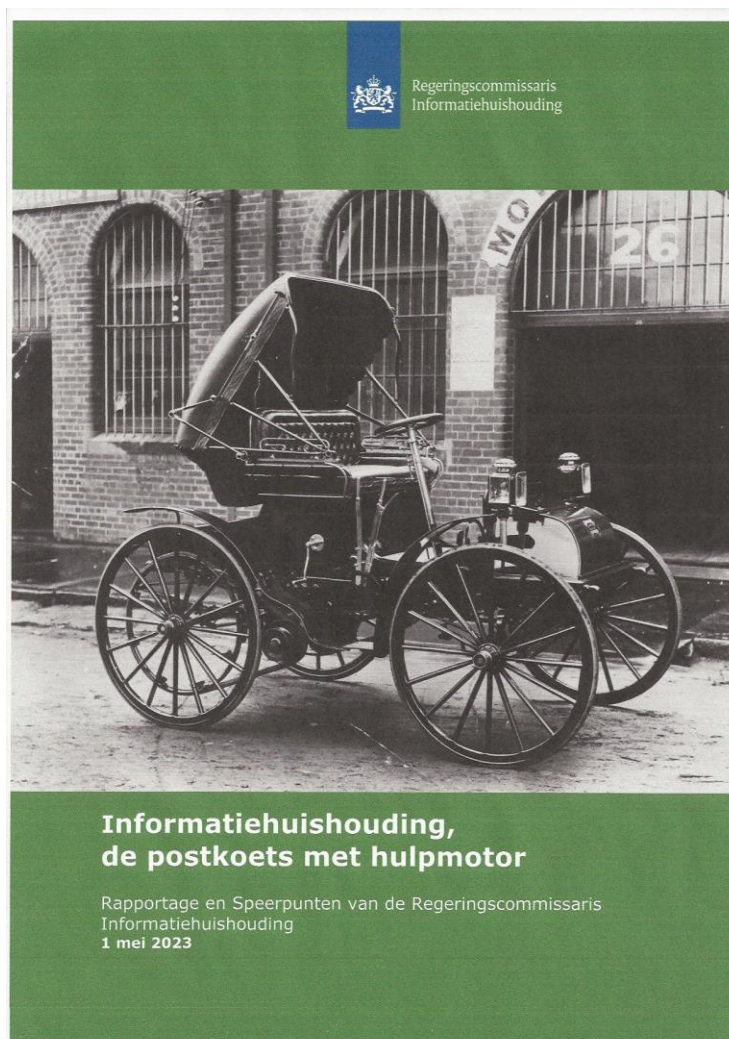
wat hebben we geleerd?

- **“de Belgen doen het beter”**

rapport van A. Docters van Leeuwen, 2003
Kruispuntbank: ‘geen domme vragen’

kansen: de responsieve overheid

Arre Zuurmond, regeringscommissaris Informatiehuishouding

“we maken als overheid suboptimaal gebruik van de potentie die digitale technologie in zich heeft”

“de huidige informatiehuishouding.... gaat uit van wantrouwen jegens de burger”

“de digitale informatiehuishouding is pas in orde als die een bijdrage levert aan een **responsieve overheid”**

een responsieve overheid....

- vertrouwt zijn burgers, staat naast zijn burgers
- versterkt en beschermt de informatiepositie van zijn burgers
- stelt geen 'domme vragen': gebruikt de basisregistraties
- stuurt burgers niet van kastje naar muur
- werkt pro-actief (dienstverlening zonder aanvraag)
- is transparant; werkt met open data en open algoritmes
- werkt niet verkokerd maar integraal met volledige actuele informatie
- werkt met real-time informatie (opsporing; handhaving)
- stelt het maatschappelijk belang centraal
- kan over al haar handelingen verantwoording afleggen
- is een lerende organisatie

een responsieve overheid....

iBestuur, januari 2024

“een responsieve overheid is ontvankelijk voor maatschappelijke organisaties”

“ons land bleek een ontwikkelingsland als het gaat om openbaarheid”

Jacqueline Rutjens, directeur Rijksprogramma voor Duurzame Digitale Informatiehuishouding; kwartiermaker Open Overheid

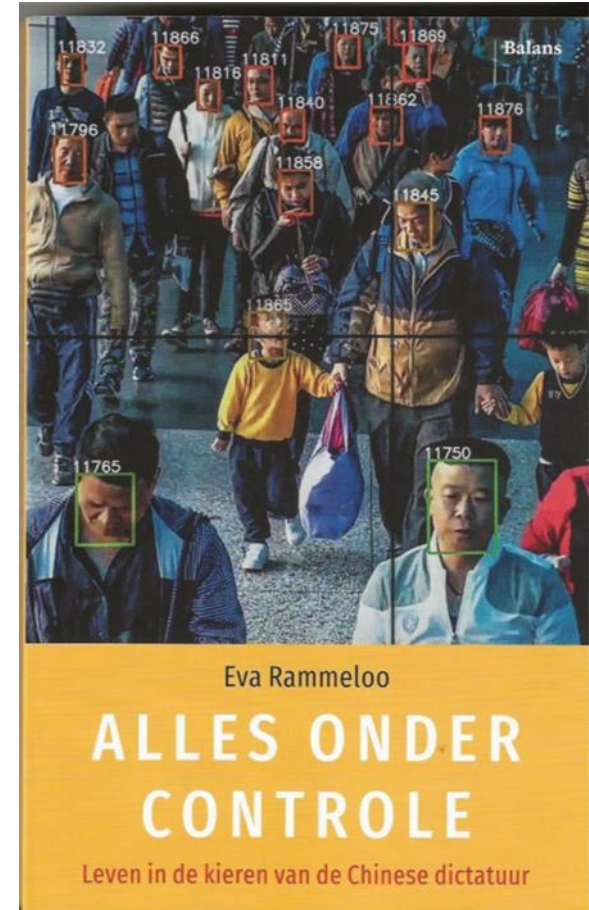
de overheid die alles weet van de burger.....

..... het andere uiterste

‘Chinese toestanden’

“China is een controlestaat, waarin burgers gecontroleerd worden.

Er is een sociaalkredietsysteem waarbij je meer vrijheden hebt als je het gewenste gedrag vertoont” (Pieter Omtzigt, *NRC* 7 september 2023)

de wereld verandert.....

toenemende geopolitieke spanningen:

admiraal Rob Bauer, de hoogste militair van de NATO: we moeten voorbereid zijn op oorlog

houdt de digitale democratische rechtsstaat stand?

de balans opmakend:

- De digitale overheid heeft zich de afgelopen 50 jaar positief ontwikkeld en is goeddeels bestand gebleken tegen bedreigingen.
- De digitale overheid is een vitaal onderdeel van de democratische rechtsstaat. Is de digitale democratische rechtsstaat ook bestand tegen oorlog?
- De digitale overheid biedt onbenutte kansen om te komen tot een betere, 'responsieve' overheid, betere relaties tussen overheid, politici, ambtenaren, professionals en burgers
- Privacy is belangrijk maar kan aan pro-actieve dienstverlening en veiligheid in de weg staan
- De informatiepositie van de burger moet sterker en de overheid moet zich aan haar eigen regels houden
- De toegankelijkheid van de digitale overheid moet beter: de drempel kan worden verlaagd met AI
- De digitale grondrechten zijn niet meer van deze tijd; het wettelijk kader is verbrokkeld en AI roept tal van juridische vragen op

aan de kabinetsformateur.....

minister van informatie

evenknie minister van financiën digitale grondrechten

algemene informatiewet

rechten en plichten

behoorlijk bestuur en verantwoording

AI: regelen van openbaarheid, intellectuele eigendom, aansprakelijkheid

bestuurscultuur

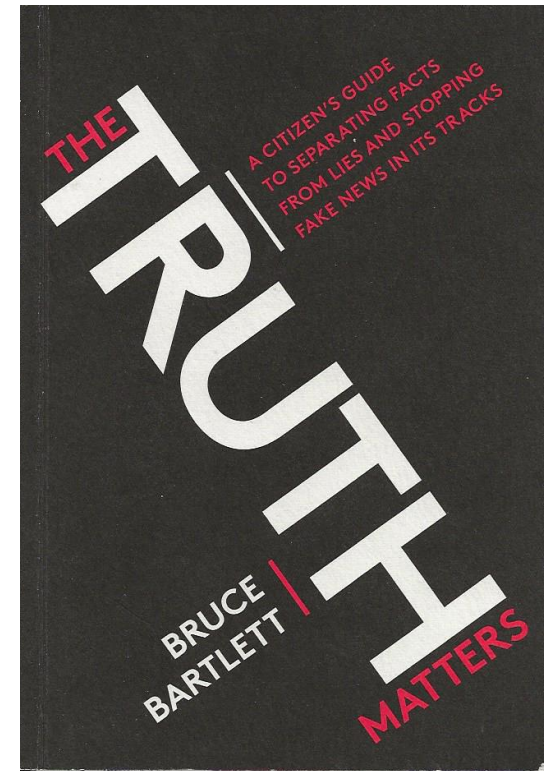
pro-actieve, responsieve overheid

programma regeringscommissaris Arre Zuurmond

AI inzetten voor vroegtijdig signaleren en betere toegankelijkheid

bewustmaking betrouwbare informatie

‘omgaan met informatie’ verplicht vak vanaf groep 5

<https://kia.pleio.nl/gripopinformatie>

The screenshot shows a web browser at the URL <https://kia.pleio.nl>. The browser's address bar and tabs are visible at the top. The website's navigation menu includes: Home, Groepen, Blogs, Agenda, KennisIndex, Leden, Over KIA, and Help. A search icon, a notification bell with a '2' badge, and a user profile icon are also present in the navigation bar.

The main content area features a banner image with the word 'SYMPOSIUM' written vertically. Below the banner is a post by Alice Strating, dated 26 sep, from the 'Kennisplatform Informatiehuishouding Overheden'. The post title is 'Programma Symposium Informatiebeheer in een wereld van data'. The text of the post reads: 'Volgende week is het zover, het symposium over informatiebeheer in een wereld van data gaat bijna van start! Met 175 deelnemers en een redelijke wachtrij zitten we al een geruime tijd vol. We hebben de afgelopen periode al in kleine stukjes de sprekers en de workshops gedeeld, hieronder nog een keer de totaalijst.'

Below the text, there are two interaction buttons: '9 likes' and '2 reacties'. At the bottom of the post is a partial image of documents.

The right sidebar contains several sections:

- Geef feedback**: A list of links with right-pointing chevrons: 'DUTO-raamwerk openbare review', 'Informatiecategorieën Wet open overheid informele consultatieronde'.
- 8e week Grip op Informatie**: A section with the dates '9 t/m 16 november' and a prominent purple button labeled 'Programma en aanmelden' with a blue arrow pointing to it from the right.
- Direct naar**: A list of links with right-pointing chevrons: 'Grip op Informatie', 'Modernisering Archiefwet', 'Vacatures'.

Forum.vng.nl

Grip op informatie

Je bent groepsbeheerder

Welkom bij het Forum Grip op informatie

Om gemeenten te ondersteunen bij deze opgave is de VNG het programma Grip op Informatie gestart.

Begin dit jaar is een vragenlijst rondgestuurd met daarin allerlei vragen over hoe dit forum is ingericht en de werkbaarheid hiervan. Naar aanleiding daarvan hebben we het forum aangepast. Heeft u nog opmerkingen? Deel die dan gerust met ons via gripopinformatie@vng.nl.

Heb je een vraag aan collega's, heb je een deelbaar document? Het kan op dit Forum.

Weken van Grip en Summerschool

Omdat we de webinars en bijbehorende bijlagen voor een zo breed mogelijk publiek willen openzetten zijn deze te vinden op [KIA](#).

Nieuwsartikelen

Factsheet van de Summerschool 2023

De Summerschool 2023 is voorbij. We mochten bijna 3000 deelnemers verwelkomen. Alle webinars zijn terug te zien. De Achtste week komt er al weer aan van 9 t/m 1... [Lees verder](#)

Eunice Vink Vandaag 1

VNG organiseert 6 Wmebv kennissessies in oktober 2023

Op 1 juli 2024 treedt de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in werking. Deze Wet geeft burgers, bedrijven en organisaties het recht om d... [Lees verder](#)

Nieuwsredactie 26 september 1

[Meer...](#)

Relevantie links

[Achtste week van Grip op Informatie](#)

[Summerschool Grip op Informatie 2023](#)

[Kenniskbank Grip op Informatie](#)

[Weken van Grip op Informatie 2021-2022](#)

[Kennisdossier Wet open overheid](#)

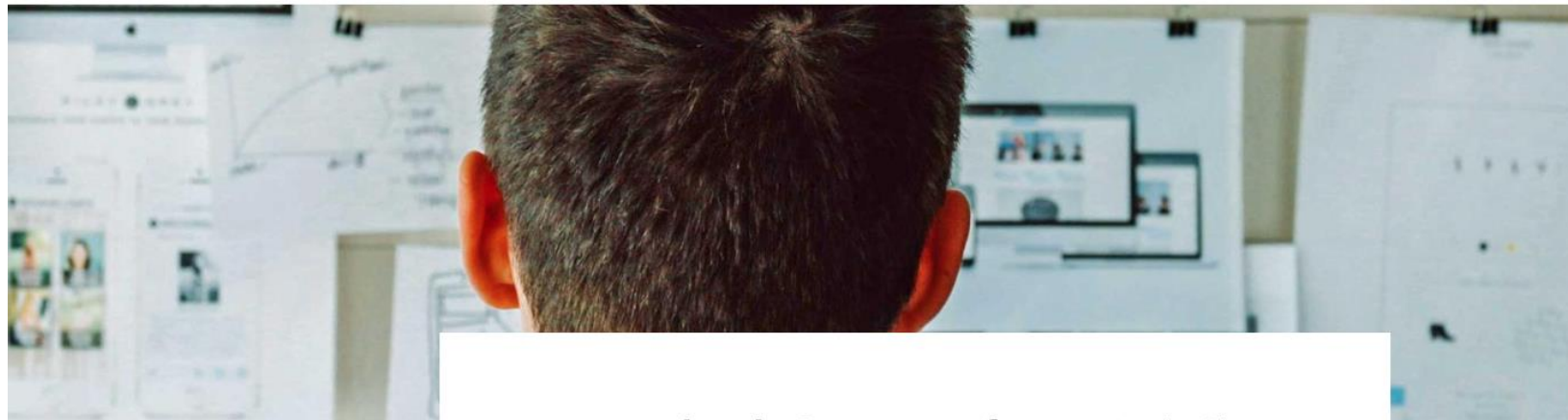
[Praktijkvoorbeelden | VNG](#)

Deelnemers 2725

- Startpagina**
- Nieuws
- Deelnemers
- Contact
- > Woo
- > Archiefwet
- > Who (Under construction)
- > Producten
 - Items
- Agenda
- Prullenbak
- Groepsbeheer

Tip voor gebruik:

Home / Kennisbank Grip op Informatie

Kennisbank Grip op Informatie (62)

Dit is de kennisbank van het project Grip op Informatie. Lees alles over Grip op Informatie op onze speciale projectpagina.

Sorteren: Aangemaakt op ▾

Geen resultaten gevonden.

1 2 3 4 5 ... 7 volgende » laatste »

Filters

Thema

Actief openbaar maken (6)

Basis van
informatiehuishouding op
orde (11)

Digitaal samenwerken en

Negende week van Grip op Informatie

11 tot met 18 april 2024

Save the date!!

- **Vragen en tips: gripopinformatie@vng.nl**
- **Evaluatie wordt nagezonden**
- **Dank u wel voor uw aandacht!**